

Beižionių kaimo biblioteka

Apie nykstančius kaimus

Beižionys

2004 m.

Beičionių biblioteka

Semeliškių apylinkės
išnykę ir nykstantys kaimai

Beičionys, 1996

Turinys

1. Vietoje įvado..... 3 pusl.
2. Kaimų pavadinimai.... 4 pusl.
3. Išnykę kaimai..... 5 pusl.
4. Nykstantys kaimai..... 7 pusl.
5. Semeliškių AT eksplik. p. 11 pusl.
6. literatūra..... 14 pusl.

Vietoje įvado

Mes laikome save aukštaičiais. Atvertus gyventimo istorijos puslapius atgal, pastebėtume, kad mes labai artimi dzūkams. Mūsų močiutės, apie 1922-1928 m., audė panašių mąstų audinius, lovatieses (vadinu paklodėmis). Panašiai buvo puošiami sijonai (andarokai) pakraščiai (vadinu - aftai). Iki 1960 metų moterys puošėsi didelėmis, languotomis skaromis. Tokiu skarų dar mūsų kaimuose yra. Kaip ir dzūkai kalboje vartojame žodžius: andarokas, padurkai, jermėkas ir t. t.

Neaiški mūsų kalbos tarmė. Nesikuojame, bet kalbame ir ne (kar) aukštaičiai. (Mūsų vaikai eina į mokyklą. Lipam skūrai. Arų, kokią graži boba. Kar greit mufėkė. Tu gerai, kur mummy nėra.) ir t. t.

Mano nuomone, buvome dzūkai, bet duonos važdavome į Vilnių, valdžią (vykdonoji) taip pat į pietryčius, todėl pasidarėme panašūs į aukštaičius. Nuo 1963 metų vietoje neturime valdžios. Apylinkės centras tapo Iliškės, o nuo 1970 metų Semeliškės.

Visi aprašomi kaimai priklausė ir dabar priklauso Beizionių parapijai.

Šie kaimai buvo „Raudonosios žvaigždės“ ir „Kirovo“ kolūčiai. Nuo 1974 metų liko vienas „Kirovo“ kolūkis. 1992 m. pakeistas pavadinimas į Beizionių kolūki. 1993 metais kolūkis tapo bendrove.

Kaimų pavadinimai pagal Lietuvos TSR
administracinio suskirstymo žinyną, 1974 m.

1. Antakalnis	19. Voškūnai
2. Anupriškės	20. Noškūnėliai
3. Balanoliškės	21. Pajūrgiškės
4. Barbariškės	22. Podhaliampolis
5. Beižionys	23. Prūsiškės
6. Bendrės	24. Stelmošiškės
7. Būriškės	25. Taureika
8. Ciruliškės	26. Vorkutonys
9. Damažava	27. Vidokai
10. Dzenkūniškės	28. Žirginiai
11. Eitulionys	29. Mazuranka
12. Gailaičiai	
13. Gastautiškės	
14. Haliampolis	
15. Laičiai	
16. Liaukiškės	
17. Naujalaukis I	
18. Naujalaukis II	

LTSR administracinio-terito-
rinio suskirstymo žinynas įdali
pusl. 306. 1974

Šiame žinyne nėra kaimų pava-
dinimų:

1. Malinauka
2. Mykoliškės
3. Meškūnėliai

Šie kaimai išnykę iki 1970 metų

Pagal Semeliškių AT eksplikacinius
planus, išduotus žemės savininkams
Žilioniui S., Žilionienei O., Linkevičiui S.
1992 m. šie kaimai

Išnykę kaimai

1. Antakalnis
2. Anupriškės
3. Bendrės
4. Laičiai
5. Mazuranka
6. Vidokai
7. Žirginiai

Antakalnio kaime iki 1970 metų buvo 4 sodybos. Visi gyventojai buvo lietuviai. Paskutiniai i Bežionių gyvenvietę išsikėlė Brazinsko P. ir šeima. Iš savo sodybos, jie buvo vejami dėl melioracijos. Buvo sugriautas namas, ūkiniai pastatai ir sunaikintas sodas. Buvo paliktas vienas ažuolas, šalia kurio, 1992 m. vyriausias Brazinsko P. sūnus Juozas - pasistatė namą ir ūkinius pastatus. 1994 m. čia įsikūrė gyventi ir ūkininkauti. Antakalnio kaime 1992 metais atsiėmė tėvų žemę Linkevičius S. Čia ūkininkauja.

Anupriškių kaime iki 1960 metų buvo 3 sodybos. Gyventojai buvo lenkai. Kadangi čia buvo pelkės, vyko melioracija. Paskutiniai i Barboriškių kaimą išsikėlė Venskuto P. ir šeima. Jie gyvena Barboriškių km. 1993 m. mirė Valerija, o 1995 m. Pranas. Dabar čia gyvena jų anūkas Tomkevičius Saulius. Anupriškėse Venskutoių sodyboje išlikęs juodalksnis, kuriame dar yra gandrų lizdas, bet gandrai čia negyvena.

Bendrių kaime buvo 5 sodybos. Paševičiaus U. ir A. Ramanauskas A. ir A. Ramanauskas D. ir M.

Paskutiniai kaimo gyventojai Ramanauskaitė M. ir jos sūnus nebylys Petras. Dabar jis gyvena Bežionių km., jam 65 metai, motina 1992 m. mirė.

Laičių kaime iki 1970 m buvo 2 sodybos, iki 1980 m buvo viena sodyba. Paskutiniai šio kaimo gyventojai išsikėlė į Bežionis, tai buvo Zelenkovai J. ir V. Čia taip pat buvo melioruojama. Tai buvo rusų gyventojų kaimas.

Mazuranos kaime iki melioracijos 1970 m buvo 4 sodybos. Patys seniausi gyventojai (ta prasme seniausiai gyveno) tai buvo Balasevičius V. (žiauriai nužudytas partizanų) Burokas J. Šie gyventojai buvo lietuviai. Vėliau apie 1960 m Balasevičiaus sodybą nusipirko Žilionienė E., o Buroko Paliokas A. ir D. Melioracijai prasidėjus, Bartkevičius B. ir F. išsikėlė į Barboniškių km. (jie taip pat buvo lietuviai). Likę gyventi Paliokai, Jarašienė M. ir Žilionienė E. Paskutiniai kaimo gyventojai Žilionienė E. mirė 1990 m. Šiame kaime nebuvo elektros.

Mazuranos kaime prieš Tėvynės karą buvo plytų gamykla (dabar yra pamatai). Gamyklės šeimininkas buvo Mazūras, todėl kaimo pavadinimas Mazuranos.

(Apie gamyklę, jos šeimininko likimą, apie Balasevičiaus nužudymą reikėtų medžiaga.)

Žirginių kaime buvo 5 sodybos. Mikalauskas M. ir S. Arlauskas, Jarašių Mikalauskas. Česnavičūtės J. Paskutiniai išsikėlusį šio k. gyventoją Česnavičūtę J. Dabar čia likęs tik sodas.

Nykstantys kaimai

Ciruliškės. Liko viena sodyba, Venskutonienės M. Tai 80 metų.

Damazava. Liko 2 sodybos Ogurkevičiūtės St. ir Laurusevičienės M. Joms jau virš 80 metų. Ties Damazavos kaimu 1995 m. kelininkai pažymėjo užrašu Bežionių gyvenvietės pradžią.

Dzekceriškės. Liko 2 sodybos Brokunienės M. ir Venskutonio M. Brokunienė M. 1996 m. mirė. Vaikų neturėjo. Ašmenienė J. - augintinė. Dabar Brokunienės sodyboje gyvena Ašmenienės J. sūnus Viktoras su žmona Lina.

Gastautiškės. 4 sodybas 1990 m. buvo pastatyta lapų ferma, todėl žmonės iškelдіinti. Čia gyvena 2 šeimos. Iš jų vis pavarde ir Trečioškai A. ir M. Iš jų vis C. buvo kolūkiu pirmasis pirminkas, vėliau dirbo laiškininku. Tai buvo mūsų kaimų šviesuolis, labai geras žmogus (mėna žmonė). Vėliau k. pirminku dirbo jo sūnus, marti buvo pirmoji mūsų med. darbuotoja (tai Iš jų vis K. ir R.) Iširus kolūkiui 1993 m., ląpės iš fermos buvo pavogtos. Dabar čia, į savo sodybą, grįžo Trečioškai A. ir M.

Podhaliampolė. Liko 1 Žitinskienės sodyba.

Haliampolė. 3 sodybos. Venskutoniai U. ir D., Monkevičienė J., Ašmenienė J. Germanvičienė M.

Pajūrgiškės. Liko 3 sodybos. Mikalauskų D. ir J. Debesiai ir Radzevičiaus H. ir J. Nuo 1994 m. čia gyvena jų vyriausia dukra Česė.

Stelmošiškės. Liko 1 sodyba. Požliokai A. ir D. Aleksas 1994 m. mirė. Dabar gyvena motina su sūnumi Kęstu marcia ir dukra. Iki 1970 m. čia buvo pradinė mokykla.

Taurėika. 1 sodyba Švedienės J. Čia yra ežeras

Vankutoniu km. 1 sodyba Mokreckų A. ir S.

Balandiškės. Liko 3 sodybos. Čia yra Balamališkų piliakalnis, netoli Vaisiečių ežeras (užtos gyventojų vadinamas Noškūnėlių ežeru, pagal kaimo pavadinimą.)

Šiuose aprašytuose kaimuose gyventojų soc. padėtis - valstiečiai. Vertėsi žemdirbyste, gyvulininkyste, kai kurie turėjo po kelis avilius (vadinam kelmus) bičių, beveik prie kiekvienos sodybos buvo sodai. Labai didelis sodas Venskutoniu V, gyvenusio Mazurankos kaime. Jis turėjo apie 20 avilių bičių. Tai buvo viena iš gražiausių sodybų, taip pat ir turtingiausių. Namas buvo ilgas, žemas, su mažais langeliais. Langeliai buvo su langinėmis, išdrožinėtomis ornamentais. Buvo svirnās. Name nebuvo grindų. Aplink kambarį stovėjo suolai (ustalai), priekyje stalas. Labai daug šventų paveikslų, bet šeiminiškės kambaryje, nes šeiminiškės buvo laisvamaniš. Šeiminiškė buvo kilusi iš žoglių, bet tarnavo pas Barboniškių poną, taip ir pasiliko.

Labai ilgai šių km. gyventojai neturėjo elektros.

Īemēs melioravimo metu, gyventojams buvo atvesta elektra. Tai kurie elektros atsisakė, pav. Česnavičiūtė J.-bijėjo. Žmonės degdavo žibalinės lempas. Bet žibalo buvo sunku nusipirkti, todėl naudojo dyx. kuro, (vietoje vadinama saliarka).

Šių kaimų žmonės laidojosi ant Barbariškių kapų, kurios yra prie Semeliškių - Beičionių kelio. Šios kapinės iki 1970 metų buvo apleistos, mažai statė paminklą, tik žemus medinius kryžius. Kapai nebuvo tvarkomi, todėl greit išnykdavo, užželdavo žole. Po 1970 metų kapai pradėti tvarkyti, buvo pradėta statyti paminklus, stulpa, aukštesnės formos, viršuje su kryžiumi. Daugiausia buvo lenkiški užrašai, užrašyti taisyklinga lenkų kalba, šie paminklai pastatyti apie 1960 metus.

Po 1970 metų atsirado dideli keturkampiai juodo arba raudono akmenis paminklai su mirusiųjų nuotraukomis, aptvėti metalinėmis tuorelėmis. Apie 1980 metus tuorelės nuimtos ir apdodinta tujomis. Šiuo metu madinga statyti akmenines, žemias, papuoštas granito lentelėmis, tuoreles. Prieš 10 metų Barbariškių kapinėse pastatytos 2 gipsinės šv. Marijos statulos.

Šiuose kaimuose gyvena ir gyvenė daugiau lenkų. Vietos gyventojai spėja, kad dėl to, kad Mazurankoje apie XII a. pradžią lenkas Mazūras pastatė plytų gamyklėlę, dabartininkai buvo atvežti iš Lenkijos, todėl čia daug lenkų.

Šių kaimų berniukai vedavo vietines mergaites, todėl, kad čia visi labai artimi giminės. Labai daug vienuolų pavardžių (nyrauja Venskutoniai, Dejučiai, Rudalevičiai). Žmonės gyvena draugiškai.

1940 metų deportacija šių kaimų nepalietė. Miekas nebuvo išvežtas.

1941-45 m. kare vyrai dalyvavo. Venskutonis F.

7 metus buvo belaisviu Vokietijoje. (š. Žilioniėnės Elenos pasakojimu).

Nuo seno moterys pačios kepa duoną. Tačiau gėlių, darželių labai maži arba visai jų nėra. (Gail kolūkiai neleido, nebuvo laiko) Gėlės auginamos: jurginai, bijūnai, pelerožės.

Daugelis užkalba rožę, nuo blogų akių, ~~ūsiganas~~ išgąscio.

Yra nemažai siuvėjų, muzikantų (savamoksliai).

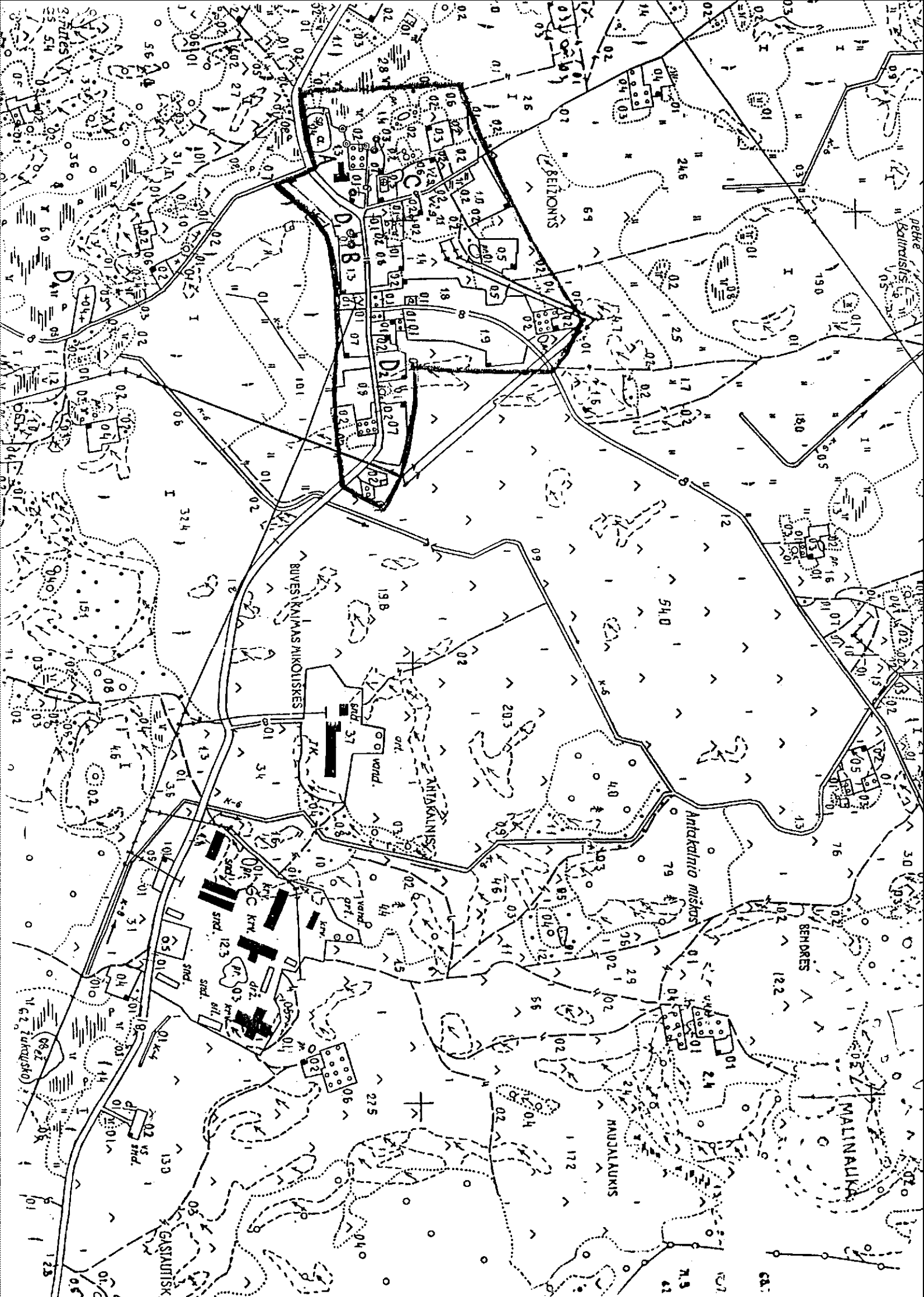
Dalis šių kaimų priklauso Bežionių parapijai, todėl gyventojai lankė Bežionių bažnyčią. Bažnyčia už 10-ties km, todėl žmonės nedrįsiai lankydavosi ir lankosi jėje; tik per metines šventes, per atleidus, didiausi atleidai šv. Jono, šv. Mergelės Marijos šv. Tiryčiaus šaukštiniuo (Bažnyčia pastatyta 1909m) pagal katalikų sąvada, pusl. .)

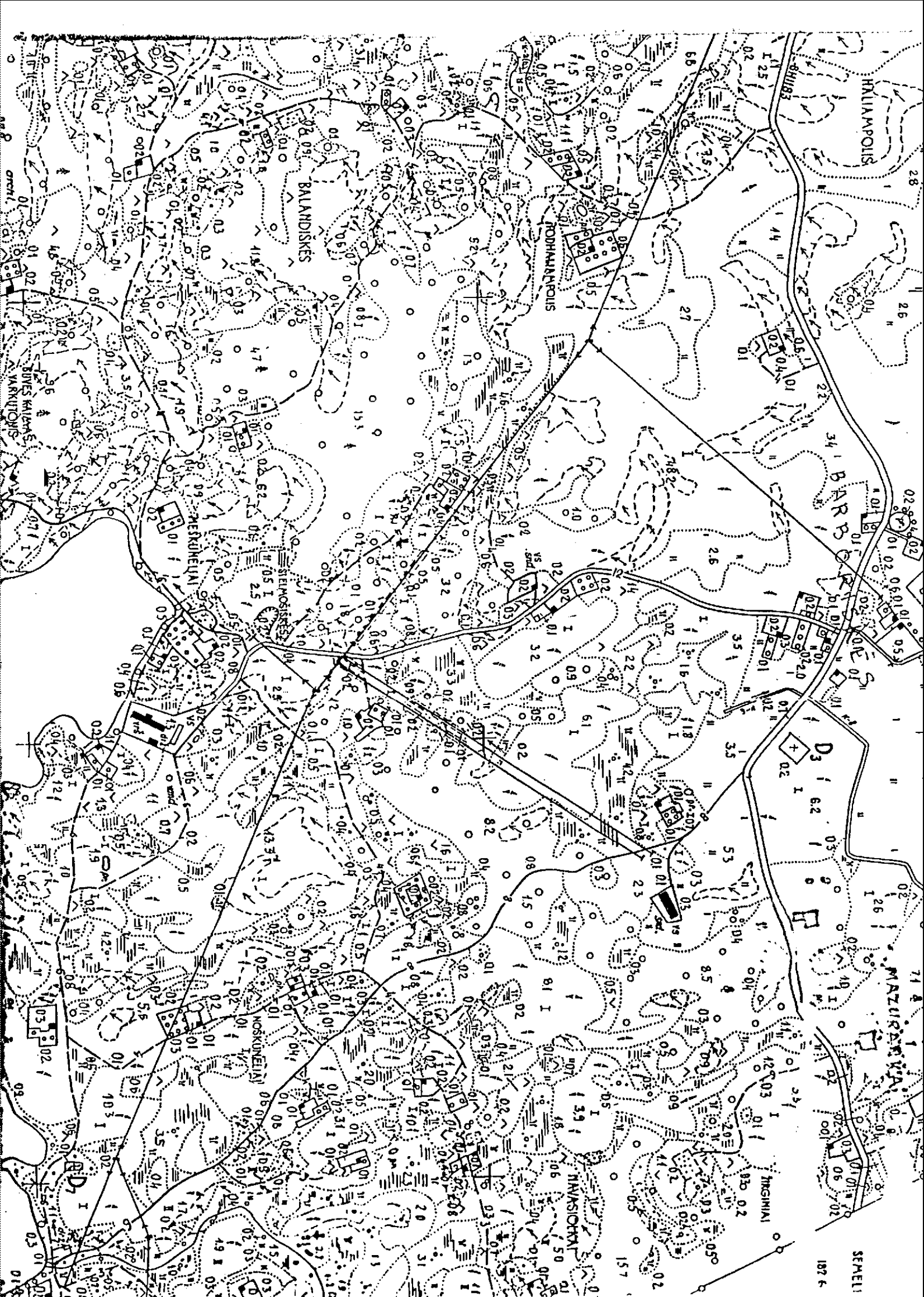
Kiekviename name yra šv. paveikslai. Žmonės, nors daugelis jų buvo komunistais, apie 1960-80 metus, kai taip buvo mokoma ateizmo, šv. paveikslų neišmetė. Šv. paveikslų rėmeliai mediniai, labai gražiai puošiami.

Šių kaimų apylinkės kalvotos, yra Bežerai, aplink supa miškai - Semeliškių miškas, iš šiaurės - Kaukinės miškas (Kaišiadonių maj.)

Vykdoma žemės melioracija labai padėjo žmonėms, pataisyti keliai, atsirado daugiau dirbamos žemės, melioracija visiškai nesunkino pelkių, todėl dar turime kur spanguoliauti, dar ir dabar galime pagauti vėžių. Apie 1960 metus vėžiai vietos gyventojams duodavo pelną jie juos pardavė.

Aprašant kaimus, daug informacijos paimta iš senų žmonių pasakojimų (Žilioniėnės E. Venškurėnienės A., Rūdalevičienės kt.) todėl gali būti netikslumu,

HAUAMPOLIS

BALANDISKĖS

RODHNAMAPOLIS

BARBAS

MAZURĖVKA

INŠINIAI

MANKONIŠKIAI

SEMELI

1876

Literatūra :

1. Lietuvos TSR administracinio-teritorinio suskirstymo žinynas I dalis
2. Tarybų Lietuvos enciklopedija
3. Lietuvos kultūros ir gamtos paminklų atlasas.

Užrašyta 1996 metais